

Ministerie van Economische Zaken
Zijne excellentie de heer H.G.J. Kamp
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Drs. A. Reitsma
T +31 70 31 42 442
M +31 6 23 52 98 51
E b.reitsma@vfn.nl

Datum: 22 augustus 2013
Betreft: Consultatie Concept-Vrijstellingsbesluit schuldbemiddelaars

Hooggeachte heer Kamp,

Met de consultatie Concept-Vrijstellingsbesluit schuldbemiddelaars roept u belanghebbenden op om hun mening te geven over de voorgenomen inhoud van het besluit. De VFN waardeert de mogelijkheid die wordt geboden om input te leveren en reageert hierbij op het voorstel.

De Vereniging van Financieringsondernemingen in Nederland ("VFN") behartigt de belangen van aangesloten financieringsmaatschappijen. Naar uitstaand saldo vertegenwoordigt de VFN ongeveer 50% van de markt voor Consumptief Krediet in Nederland. De VFN zet zich op een breed terrein in voor verantwoord lenen en heeft ter bescherming van de consument een gedragscode opgesteld waaraan de VFN leden zich dienen te houden. De AFM ziet, in het geval van Consumptief Krediet, de VFN gedragscode als minimale invulling van de krachtens de Wet op het financieel toezicht opgestelde open normen ten aanzien van overkreditering.

De VFN ontraadt het voorgenomen besluit in de huidige vorm. Naar mening van de VFN biedt het voorliggende besluit onvoldoende waarborgen om de vereiste kwaliteit en zorgvuldigheid bij schuldbemiddelingsactiviteiten te waarborgen.

De mogelijkheid voor private schuldbemiddelaars om een vergoeding in rekening te brengen voor schuldbemiddelingsactiviteiten brengt naar mening van de VFN het risico met zich mee dat malafide partijen hun aandacht in nog sterkere mate zullen richten op de kwetsbare groep van problematische schuldenaren.

Het voorliggende besluit zal naar mening van de VFN eveneens niet leiden tot een kwalitatief hoogstaand, betrouwbaar, en wenselijk alternatief voor de huidige minnelijke schuldhulpverlening en het wettelijke (Wsnp) traject.

Gemeentelijke regie bij integrale schuldhulpverlening dient in tact te blijven:

Blijkens de Nota van Toelichting beoogt het besluit een aanvulling te bieden op de wettelijke taak van gemeenten voor integrale schuldhulpverlening. De aanvulling wordt hierbij met name gezien voor schuldenaren die niet in aanmerking komen voor gemeentelijke schuldhulpverlening en voor schuldenaren die geen gebruik wensen te maken van de gemeentelijke schuldhulpverlening. Ten aanzien van de laatstgenoemde groep wordt in de Nota van Toelichting gesteld dat hierbij bijvoorbeeld sprake is van werkende huishoudens met een relatief hoog inkomen.

Ten aanzien van schuldenaren die op grond van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) uitgesloten kunnen worden door gemeenten (op basis van de in de Wgs genoemde uitzonderingsgronden fraude en

eerder gebruik van schuldhulpverlening) mag ernstig worden getwijfeld aan de wenselijkheid om deze schuldenaren richting private schuldbemiddeling te verwijzen. Überhaupt kan de vraag worden gesteld of een minnelijk traject voor deze groepen wenselijk en/of haalbaar is. Middelen als beschermingsbewind en curatele lijken meer passend.

De Nota van Toelichting schetst het beeld dat de wijzigingen in de populatie van aanvragers van schuldhulpverlening hebben geleid tot een groep consumenten die geen gebruik wenst te maken van gemeentelijke schuldhulpverlening. Deze conclusie wordt niet onderbouwd en wordt door de VFN ook niet herkend.

Naar mening van de VFN is het van groot belang dat de regie voor schuldhulpverlening nadrukkelijk blijft voorbehouden aan gemeenten. Het is nu aan de gemeenten om op efficiënte wijze invulling te geven aan het takenpakket dat recentelijk in het kader van de Wgs is toegekend. Gemeenten kunnen bij uitstek invulling geven aan integrale schuldhulpverlening. Schuldhulpverlening omvat veel meer activiteiten dan schuldbemiddeling. De bevoegdheid van gemeenten om schuldenaren uit te sluiten van schuldhulpverlening zou naar mening van de VFN met de grootst mogelijke terughoudendheid moeten worden toegepast.

Registratie van private schuldbemiddelaars is een must:

In het Tijdelijk vrijstellingsbesluit schuldbemiddelaars uit 1998¹ was voorzien in een registratieplicht voor schuldbemiddelaars die tegen betaling hun diensten wilden uitvoeren. In het nu voorliggende besluit lijkt deze registratieplicht niet te zijn opgenomen.

Naar mening van de VFN zal registratie moeten plaatsvinden van private schuldbemiddelaars voordat zij hun dienstverlening tegen betaling kunnen aanbieden aan de consument. Voordat private schuldbemiddelaars worden geregistreerd zal moeten worden getoetst of partijen voldoen aan de eisen zoals verwoord in het uiteindelijke besluit. Aanvullend zal periodiek getoetst moeten worden of blijvend wordt voldaan aan de eisen die worden gesteld aan de dienstverlening.

Bij het ontbreken van registratie en kwaliteitsbewaking is voor schuldenaren en schuldeisers niet vast te stellen of wordt voldaan aan de gestelde eisen. Voor veel schuldeisers zal het ontbreken van een dergelijke kwaliteitswaarborg reden kunnen vormen om niet in te gaan op voorgelegde minnelijke regelingen.

Voorgenomen voorwaarden en kwaliteitseisen vragen om aanpassing:

In artikel 3 en 4 van het voorliggende besluit wordt een aantal voorwaarden en kwaliteitseisen geformuleerd.

In de Nota van Toelichting wordt gesteld dat *in ieder geval* wordt voldaan aan de eisen in de betreffende artikelen als de schuldbemiddelaar is gecertificeerd conform NEN-8048-1 en 8048-2.

Het is ongewenst om het voldoen aan voorwaarden en kwaliteitseisen te relateren aan een norm die niet onderhavig is aan de mogelijkheid van parlementaire beïnvloeding. Partijen die zijn betrokken bij de betreffende normen bepalen door de huidige formulering van het voorliggende besluit de facto de voorwaarden en kwaliteitseisen. Naar mening van de VFN is dit een ongewenste situatie.

De formulering van de Nota van Toelichting roept bovendien de vraag of partijen aan de open geformuleerde eisen in artikel 3 en 4 kunnen voldoen als niet voldaan wordt aan de certificeringseis.

¹ Besluit van 3 juli 1998, houdende voorlopige vrijstelling van het verbod op schuldbemiddeling tegen betaling

De VFN onderschrijft overigens de betreffende NEN-normen op hoofdlijnen. De VFN heeft wel bezwaren tegen de maximale looptijd van een schuldenregeling van 36 maanden, zoals dwingend opgenomen in de NEN-normen.

Tot nog toe zijn slechts veertien² organisaties gecertificeerd conform NEN-8048-1. Het lijkt onredelijk om NEN-certificering voor te schrijven aan private schuldbemiddelaars, als zelfs organisaties die op grond van de Wet op het consumentenkrediet (Wck) schuldbemiddeling tegen betaling aan mogen bieden nauwelijks gecertificeerd zijn. Op deze wijze kan dan ook geen sprake zijn van een level playing field op het gebied van schuldbemiddeling.

Naar mening van de VFN kunnen de kwaliteitseisen grotendeel gebaseerd worden op de betreffende NEN-normen. De exacte invulling van de eisen in het kader van het voorliggende besluit zal echter onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van Economische Zaken uitgevoerd dienen te worden, en nadrukkelijk onderdeel moeten zijn van het definitieve besluit.

Limitering van schuldregelingen tot maximaal 36 maanden beperkt meerwaarde van het besluit:

Artikel 3 van het voorliggende besluit schrijft voor dat de schuldregeling wordt aangegaan voor een periode van ten hoogste 36 maanden. In de Nota van Toelichting wordt hieromtrent aangegeven dat hiermee wordt aangesloten op de praktijk die wordt gehanteerd door gemeenten in het kader van de Wgs alsook door bewindvoerders op grond van de Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp).

De conclusie ten aanzien van de 36-maands termijn bij de Wsnp wordt niet gestaafd door de praktijk. Uit de Monitor Wsnp³ 2011 blijkt dat 41% van de Wsnp dossiers een looptijd kende die langer was dan drie jaren. Hierbij werd bovendien meer dan 93% van alle zaken met een looptijd langer dan drie jaar met een schone lei beëindigd.

De starre hantering van de 36 maands termijn leidt er toe dat veel schuldeisers terughoudend zijn bij het instemmen met aangeboden minnelijke regelingen. Er zijn veel situaties denkbaar waarbij meer maatwerk gewenst is ten aanzien van de aflossingstermijn. Daar waar in het besluit wordt vastgehouden aan de 36 maands termijn zal door veel schuldeisers een voorkeur gelden voor het Wsnp traject. Door de mogelijkheid van maatwerk ten aanzien van looptijden vooraf uit te sluiten, biedt particuliere schuldbemiddeling voor schuldeisers geen meerwaarde ten opzichte van het huidige minnelijke en wettelijke traject.

Afzien van maximering van bemiddelingsvergoeding kan leiden tot negatieve uitwerking:

Conform het voorliggende artikel 3 mag de vergoeding voor schuldbemiddeling niet ten laste komen van het vrij te laten bedrag. Aanvullend wordt gesteld dat het niet noodzakelijk wordt geacht om een maximumvergoeding voor schuldbemiddeling voor te schrijven omdat de vergoeding wordt betaald vanuit de boedel. Hiermee wordt voldoende prikkel aanwezig geacht voor schuldbemiddelaars om de vergoeding beperkt te houden.

In het Tijdelijk vrijstellingsbesluit schuldbemiddelaars uit 1998 was voorzien in een maximale vergoeding van 9% van de maandelijkse aflossingen met een maximum van f 75. Bij evaluatie van de tijdelijke regeling werd destijds vastgesteld dat deze vergoeding onvoldoende was⁴. De betreffende normering werd opgenomen "om de schuldenaar die zich in een uiterst kwetsbare positie bevindt te beschermen tegen misbruik". Daarnaast werd met deze maximering het belang van de schuldeiser gediend door te voorkomen dat "het bedrag dat aan de vergoeding van de schuldbemiddeling moet worden betaald, in te hoge mate beslag legt op de veelal geringe activa die zich in de te verdelen boedel bevinden".

² <http://www.nen8048.nl/publicaties/3355>

³ <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2012/11/27/monitor-wsnp-achtste-meting-over-de-periode-2011.html>

⁴ Tweede Kamer, vergaderjaar 2000-2001, 24 515, nr. 58

De gehanteerde argumenten om de vergoeding te maximeren zijn naar mening van de VFN onverkort aan de orde. Tegelijkertijd tonen de overwegingen hieromtrent het wankel evenwicht rond elke mogelijke formulering van een besluit dat schuldbemiddeling tegen betaling mogelijk maakt. Private schuldbemiddelaars zullen, ten einde een aantrekkelijk aanbod te kunnen doen aan schuldeisers, lagere kosten in rekening moeten brengen dan gebruikelijk is in de huidige minnelijke en wettelijke trajecten. Tegelijkertijd vereist het kwetsbare karakter van de doelgroep dat zeer hoge eisen worden gesteld aan de dienstverlening van private schuldbemiddelaars.

Naar mening van de VFN biedt het voorliggende besluit nog onvoldoende evenwicht bij het dienen van de genoemde belangen.

Het is onduidelijk of een klachtenregeling voldoende rechtsbescherming kan bieden voor schuldenaren:

Ten aanzien van de klachtenregeling die wordt voorgeschreven in artikel 4 is onvoldoende duidelijk welke waarborgen een dergelijke klachtenregeling kan bieden. Bij schuldhulpverlening verricht door de gemeenten worden alle beslissingen die schuldhulpverleners maken gezien als een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Hiermee bestaat de mogelijkheid voor schuldenaren om bezwaar en beroep aan te tekenen tegen dergelijke besluiten. Onduidelijk is op welke wijze in dergelijke rechten voor schuldenaren wordt voorzien door de voorgenomen bepaling.

Indien gewenst geeft de VFN een verdere toelichting op deze reactie.

Deze reactie is openbaar en mag derhalve worden gepubliceerd.

Hoogachtend
Namens het bestuur van de VFN,

Bert Reitsma
Secretaris VFN